

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació
Direcció General del Patrimoni Cultural
Àrea de Coneixement i Recerca
Centre d'Informació i Documentació del Patrimoni Cultural

6740

Excavació arqueològica La Cella Salou (El Tarragonès)

Mª Dolores Ynguanzo Gonzalez

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/legalcode.ca>.

FITXA TÈCNICA

Tipus d'intervenció: Excavació arqueològica

Jaciment: La Cella

Municipi: Salou

Comarca: El Tarragonès

Data d'intervenció: Del 26 d'agost al 8 de setembre de 2002

Direcció dels treballs: Mª Dolores Ynguanzo González

Motiu de la intervenció: Excavació de zona arqueològica amb motiu de la realització d'un camp de treball

Promotor: Ajuntament de Salou

Data de lliurament: 24 d'octubre de 2003

Mª Dolores Ynguanzo González
Arqueòleg Director
NEMESIS sccl

Tarragona, 24 d'octubre de 2003

I. INTRODUCCIÓ

Amb motiu de l'aparició de restes arqueològiques durant les prospeccions realitzades als terrenys de La Cella abans de la construcció del parc temàtic *Port Aventura*, es va realitzar una intervenció arqueològica al març de 2001 per tal de delimitar l'extensió de la zona on apareixen aquestes restes així com per a determinar la seva cronologia aproximada i el tipus de construcció o estructura que es troba en aquest espai.

Es per això que des del Departament d'Urbanisme de l'Ajuntament de Salou es va encarregar a l'empresa NEMESIS sccL la realització d'un projecte de prospecció, mitjançant la realització de sondejos arqueològics de delimitació de les zones on poguessin aparèixer restes històriques que poguessin veure's afectades pel Pla General d'Ordenació Urbana a la Partida de La Cella. Es van fer 10 rases i el resultat dels sondejos va ser positiu, donant com resultat l'aparició de restes iberes a la zona. Aquest fet ha propiciat la realització d'una intervenció arqueològica en extensió per tal de documentar exhaustivament les restes poblacionals que encara es conserven a l'esmentada zona a través d'un camp de treball integrat per joves d'arreu de Catalunya i dirigit per arqueòlegs de l'empresa NEMESIS sccL.

II. SITUACIÓ I CONTEXT HISTÒRIC DE LA ZONA

La Punta de La Cella es troba al Racó de Salou (El Tarragonès). L'indret ha estat fortament afectat per l'explotació d'una pedrera que es va utilitzar per construir el dic de Llevant del port de Tarragona.

El poblat ibèric de La Cella va ser descobert durant els anys quaranta pels col·laboradors de S. Vilaseca: N. Alsina, M. Carreras, i J. Guinovart. L'any 1965 es va fer un intent de delimitació del jaciment, però solament es va iniciar l'estudi topogràfic. L'any 1958, L. Vilaseca ja esmenta la troballa de ceràmica àtica de figures roges en aquest indret i, més endavant, ja es refereix a restes constructives i a abundància de fragments ceràmics de diferents tipus, entre els quals torna a referir-se a ceràmica "de época griega" i a alguna moneda. Aquestes restes es trobaven per tot el vessant de La Cella fins al Racó.

Durant els últims anys s'ha estès la creença que l'esmentat poblat havia estat completament destruït per les obres d'extracció de pedra, però les recents prospeccions realitzades per arqueòlegs de l'empresa NEMESIS s.c.c.l fan pensar que l'esmentada pedrera no va afectar la totalitat del poblat. Tot i que la roca aflora a bona part de la zona, encara es documenten petites concentracions de materials ibèrics en els llocs on el gruix del sediment és més potent.

III. TREBALLS REALITZATS

S'ha realitzat la primera campanya d'excavació en extensió al jaciment ibèric de La Cella per tal de detectar i delimitar l'extensió de l'espai on es localitzen les restes arqueològiques, que a més podrien veure's afectades per la creixent urbanització de la zona.

Els treballs s'han realitzat de manera manual amb l'ajut d'un grup de 25 nois i noies, els quals composaven un camp de treball planificat des de l'Ajuntament de Salou sota el control d'un tècnic municipal de la Regidoria de Joventut, un director de camp, un auxiliar, un arqueòleg director i un auxiliar tècnic.

Els treballs han consistit en una primera fase de neteja i una segona d'excavació manual en la qual s'han trobat estructures muràries, relacionades entre elles, formant part del que sembla una bateria d'habitacions. A més d'excavar també s'han realitzat treballs de neteja dels materials apareguts a l'excavació així com la

clasificació dels mateixos. El darrer dia de la intervenció s'ha dedicat a la realització de la documentació gràfica per tal que les restes aparegudes puguin ser localitzades i la seva situació faciliti les posteriors tasques d'excavació arqueològica en extensió.

IV. DESCRIPCIÓ DE LES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

ZONA 100

U.E. 100- Nivell de terra vegetal que cobreix les restes. Cota: oscil·la entre 9,70m en la part més septentrional i 10,85m en la part més meridional de la zona excavada.

U.E. 101- Estructura murària longitudinal, formada per pedres irregulars, amb una amplada entre 40 i 55 cm. El tram vist presenta una cota que oscil·la entre 9,51 i 10,64m (totes les cotes són relatives *).

U.E. 102- Estructura murària transversal, s'associa a U.E. 101. Formada per pedres irregulars, amb una amplada de 40 cm, presenta una cota que oscil·la entre 9,68 i 9,87m.

U.E. 103- Estructura murària longitudinal, s'associa a U.E. 102 i és paral·lela a U.E.101, formada per pedres irregulars, amb una amplada de 40cm, presenta una cota que oscil·la entre 9,41 i 9,67m.

U.E. 104- Estructura murària transversal, s'adossa a U.E. 101. Formada per pedres irregulars, amb una amplada de 40 cm, presenta una cota que oscil·la entre 9,70 i 9,98m.

U.E. 105- Estructura murària longitudinal, paral·lela a 101. S'associa a U.E. 104, formada per pedres irregulars, amb una amplada de 50cm, presenta una cota que oscil·la entre 9,81 i 9,93m.

U.E. 106- Estructura murària transversal, s'associa a U.E. 105, formada per pedres irregulars, amb una amplada de 40 cm, presenta una cota que oscil·la entre 10,28 i 10,40m.

U.E. 107- Estructura de forma quadrangular que s'associa a U.E. 102 i a U.E. 101, formada per pedres irregulars, amb una amplada de 1,80 x 2,20cm i la seva cota oscil·la entre 9,33 i 9,50m. Funcionalitat encara per determinar.

U.E. 108- Nivell de terra marró que presenta abundant material ceràmic d'època ibèrica. Es troba comprès entre les U.E. 101, 102, 103 i 104. És igual a U.E. 109, 111 i 201. Cota: entre 9,48 i 9,77m.

U.E. 109- Nivell de terra marró que presenta abundant material ceràmic d'època ibèrica. Es troba comprès entre les U.E. 101, 104, 105 i 106. És igual a U.E. 108, 111 i 201. Cota: entre 9,80 i 10,19m.

U.E. 110- Agrupació de pedres irregulars, compresa entre les U.E. 101, 104, 105 i 106, sobre U.E 109. Possiblement es tracta d'un enderroc. Cota: entre 10,13 i 10,28m.

U.E. 111- Nivell de terra marró, comprès entre les U.E 102 i 107. És igual a U.E. 108, 109 i 201. Presenta material ceràmic d'època ibèrica. Cota: entre 9,31 i 9,42m.

ZONA 200

U.E. 200- Nivell de terra vegetal que cobreix U.E. 201. Apareix al costat de U.E. 101. Cota: oscil·la entre 9,70m en la part més septentrional i 10,85m en la part més meridional de la zona excavada.

U.E. 201- Nivell de terra marró al costat de U.E. 101 presenta abundant material ceràmic d'època ibèrica. És igual a U.E. 108, 109 i 111. Cota: oscil·la entre 9,51 i 10,72m.

(* **NOTA:** Totes les cotes són relatives degut a la manca d'un punt topogràfic proper)

V. CONCLUSIONS

Una vegada finalitzades les feines d'excavació arqueològica han quedat al descobert una sèrie d'estructures muràries realitzades amb pedres irregulars i terra que semblen correspondre al que seria una bateria d'habitacions, exceptuant la U.E. 107, amb una funcionalitat encara per determinar degut a que encara cal finalitzar la seva excavació.

S'han documentat fins a sis estructures d'habitació ben definides, un cop netejades. Pràcticament totes elles es detectaren entre 5-15 centímetres per sota de la sedimentació de terra vegetal present en tot el terreny. Hi havia una part que era ja visible abans de començar l'excavació, les UU.EE. 101 i 102, localitzades en part una vegada netejada la zona de vegetació.

La presència de murs o acumulacions de pedres s'extèn en una superfície d'uns quatre mil cinc-cents metres quadrats delimitats per les rases, tractant-se, doncs, d'una extensió considerable si a més tenim en compte el fet que el nucli central original del poblat es trobaria situat en la part més alta del turó, el qual es troba arrassat per la presència d'una pedrera.

Totes les estructures presenten les mateixes característiques constructives, composades per murs de pedra lligada amb fang. Es conserven únicament a nivell de fonamentació, variant només en l'alçada, depenent de la sedimentació de terra i la profunditat a la que es troba la roca.

Cal assenyalar la notable presència de materials ceràmics en els nivells de sedimentació documentats. Aquests materials ceràmics són d'època ibèrica, majoritàriament fragments d'àmfora ibèrica i ceràmica comuna ibèrica i altres formes com plats i *pondus*.

Una dada a afegir seria l'absència gairebé total de material ceràmic d'època romana, exceptuant un parell de fragments de ceràmica campaniana.

L'estudi dels materials ceràmics ha situat, a priori, l'amortització de les restes en la primera meitat del s. II a.C., sense oblidar que aquesta cronologia ve marcada per la presència de la ceràmica romana. Cal remarcar que no trobem entre aquesta cap indici d'altres tipus de ceràmica itàlica.

Per concloure cal dir que amb els treballs d'extracció de pedra a la zona hom pensava que el jaciment havia desaparegut. Malgrat això, el que ens confirma la prospecció i l'excavació és que encara existeixen restes arqueològiques tot i que l'esmentada pedrera hagi eliminat la part més alta del turó on s'assentava el poblat. Les tasques arqueològiques han deixat al descobert nombroses estructures muràries i restes de ceràmica que proven l'existència de l'*oppidum*. Aquestes restes s'extenen en una àrea aproximada de 4.500m².

Els resultats obtinguts en aquesta primera campanya d'excavació han estat del tot positius i ens confirmen que estem davant d'un gran *oppidum* ibèric costaner. No obstant això, aquesta ha estat la primera campanya d'excavació per la qual cosa els resultats són escassos i caldria fer altres campanyes d'excavació per poder donar resultats científics.

Mª Dolores Ynguanzo González
Arqueòleg Director
NEMESIS sccL

Tarragona, 24 d'octubre de 2003

VI. INVENTARI DELS MATERIALS

JACIMENT La Cella		ELEMENTS DE DATAÇIÓ A. Punic-ebusità							U.E. 108	DATAÇIÓ S. IV – III a.c.	
CAMPANYA 2002											
CLAS. CER.	TIPUS	P.C.	VOR.	FO.	ANS.	INF.	ALT.	TOTAL	OBSERVACIONS	CRONOLOGIA	
Àtica vernís negre				1		2		3			
Vernís negre indet.						3		3			
Amf. ibèrica						3					
C. comuna ibèrica oxidada					1	70		71			
C. a mà reduïda						1		1			
C. grollera reduïda						1		1			
Amf. ibèrica			2					2			
Amf. P.E.						4		4		S. IV – III a.c.	

JACIMENT La Cella		ELEMENTS DE DATACIÓ A. Punic-ebusità							U.E. 109	
CAMPANYA 2002									DATACIÓ S.IV - III a.c	
CLAS. CER.	TIPUS	P.C.	VOR.	FO.	ANS. A	INF.	ALT.	TOTAL	OBSERVACIONS	CRONOLOGIA
Amf. ibèrica	1-4		4					4		
Amf. P.E.	P.E. 14/15. 5		1					1		s.IV-III a.c
Amf. P.E.						6		6		
Amf. púnica comuna						2		2		
Comuna ibèrica oxidada						35		35		
Grollera oxidada						3		3		
Fòssil								1		
Malacofauna	petxina							1		
Mat. laterici indet						2		2	Romà intrusió	
T.S. indet						1		1	Romà intrusió	

JACIMENT		ELEMENTS DE DATACIÓ							U.E. 111	
La Cella									DATACIÓ	
CAMPANYA										
2002										
CLAS. CER.	TIPUS	P.C.	VOR.	FO.	ANS.	INF.	ALT.	TOTAL	OBSERVACIONS	CRONOLOGIA
C. com. Ib. Oxid.						45		45		
C. Com. Ib. Oxid.	Gerra		2					2		
Amf. ibèrica						1		1		
C. com. ib. reduïda	Plat.			1				1	Fig. 2	
C. com. Ib. reduïda						2		2		
Vernís negre púnic	Byrsa 401						1	1	Fig. 1	
Vernís negre indet.						1			Similar a vernís negre etrusc lacial	

JACIMENT La Cella		ELEMENTS DE DATAÇIÓ A. Punic-ebusità							U.E. 201	DATAÇIÓ S. IV – III a.c.	
CAMPANYA 2002											
CLAS. CER.	TIPUS	P.C.	VOR.	FO.	ANS.	INF.	ALT.	TOTAL	OBSERVACIONS	CRONOLOGIA	
Grollera a mà	olla		1					1	Fig. 6		
Grollera a mà	Tapadora.		3			4		5	Fig. 7, fig. 8		
<i>Pondus</i>		2						2			
Comuna ibèrica oxidada					4	447		451			
Amf. ibèrica						15		15			
Amf. indet.						1		1			
Amf. P.E.						12		12			
Com. oxid. iber.	Jarra		1					1			
Com. oxid. iber.	Plat		1					1	Fig. 9		
Com. oxid. iber.	Plat		1					1			
Com. oxid. iber.	Plat		1					1			
Com. oxid. iber.	Plat		1					1	Fig. 10		
Com. oxid. iber.	Plat		1					1			
Com. oxid. iber.	Plat		1					1			
Com. oxid. iber.	Olla		1					1			
Com. oxid. iber.	16-18			3				3			
Amf. ibèrica			2					2	Fig. 11		
C. com. Eivissenca	Morter		1					1	Fig. 12		
Vernís negre àtic			1					1	Fig. 4		
Vernís negre indet.						4		4			
Vernís negre indet.	Lamb. 27.		1					1	Fig. 5		
Vernís negre indet.			2					2	Fig. 3		
Amf. ibèrica	23		1					1	Dues fragments, un porta dues lletres		

VII. ANNEX FOTOGRÀFIC

1. Vista general del jaciment
2. Vista de la U.E. 101
3. Vista d'un altre tram de la U.E. 101
4. Vista de la U.E. 104
5. Vista de la U.E. 110
6. Vista amb detall d'una part de la U.E. 101
7. Vista de la U.E. 102
8. Vista de la U.E. 103

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 6

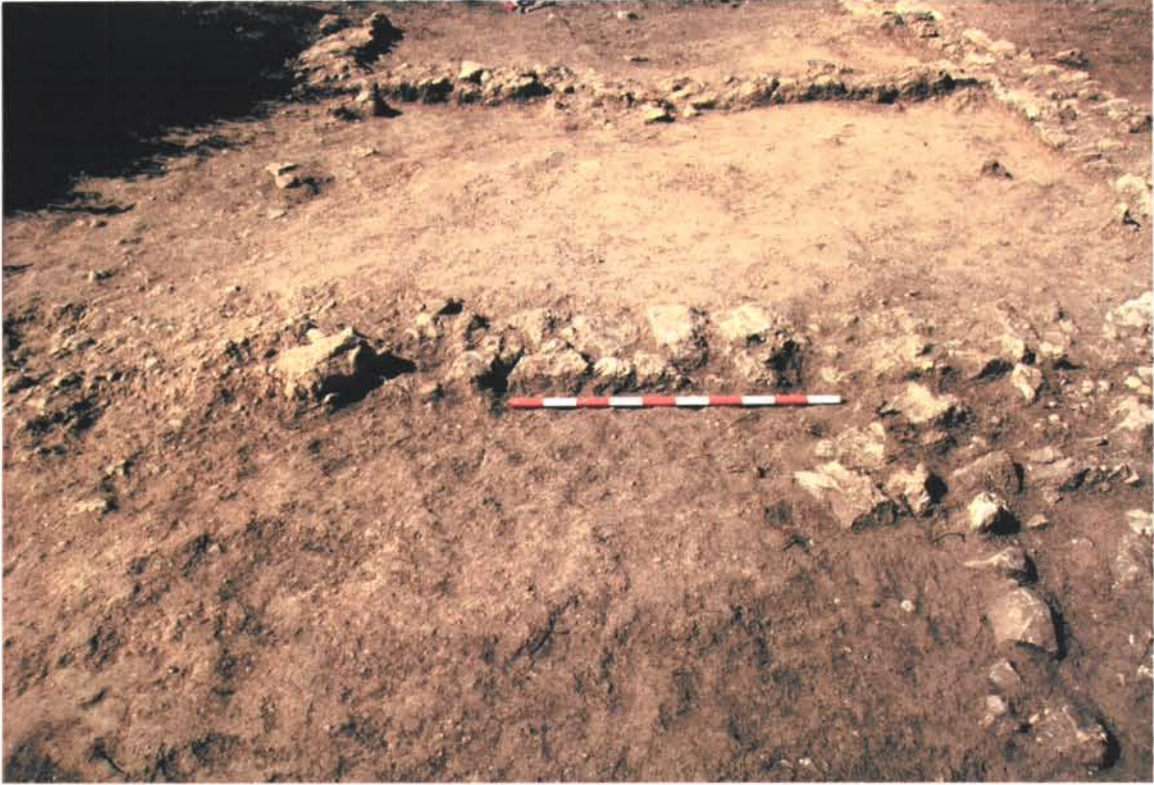

Foto 7

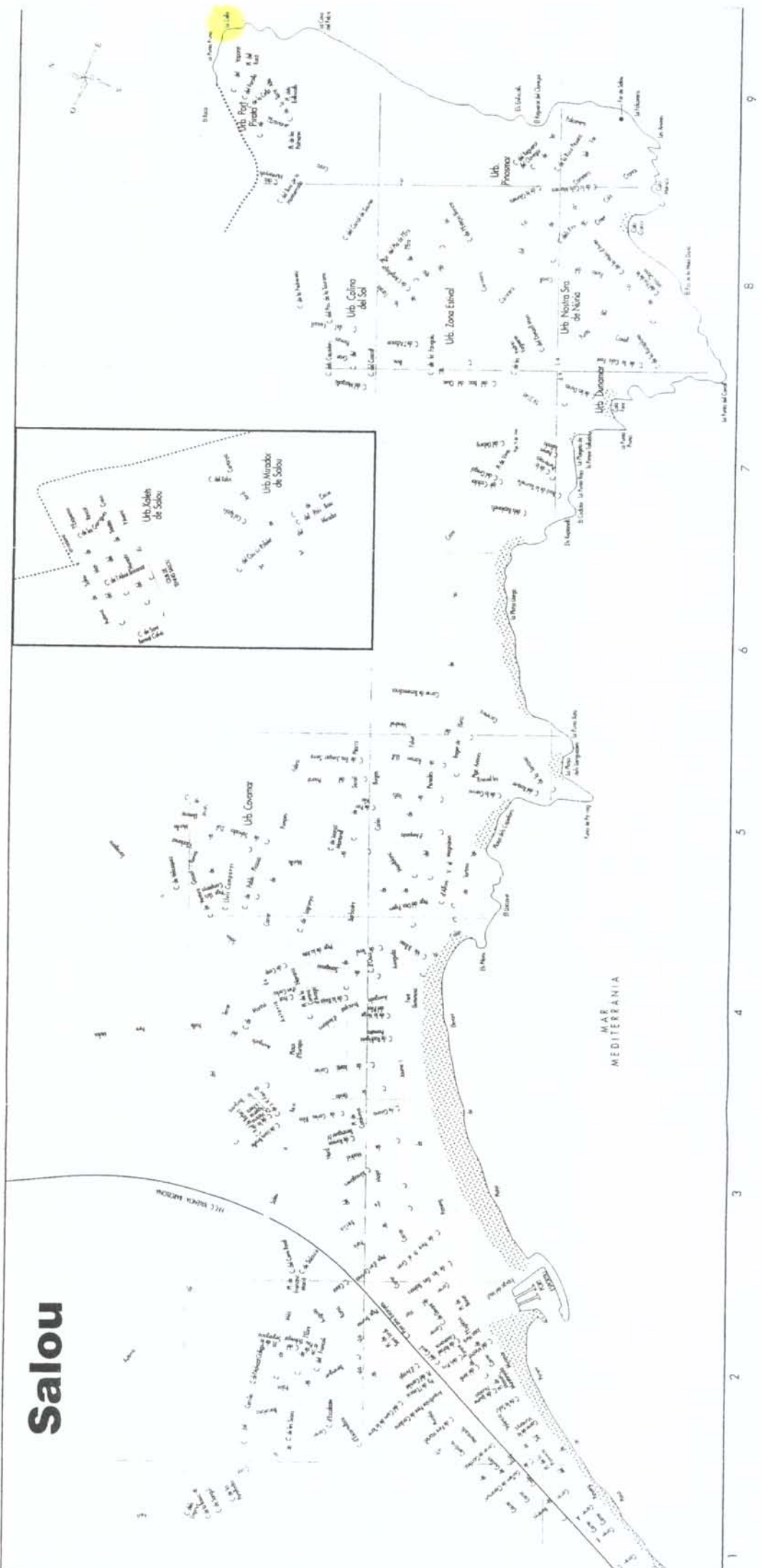

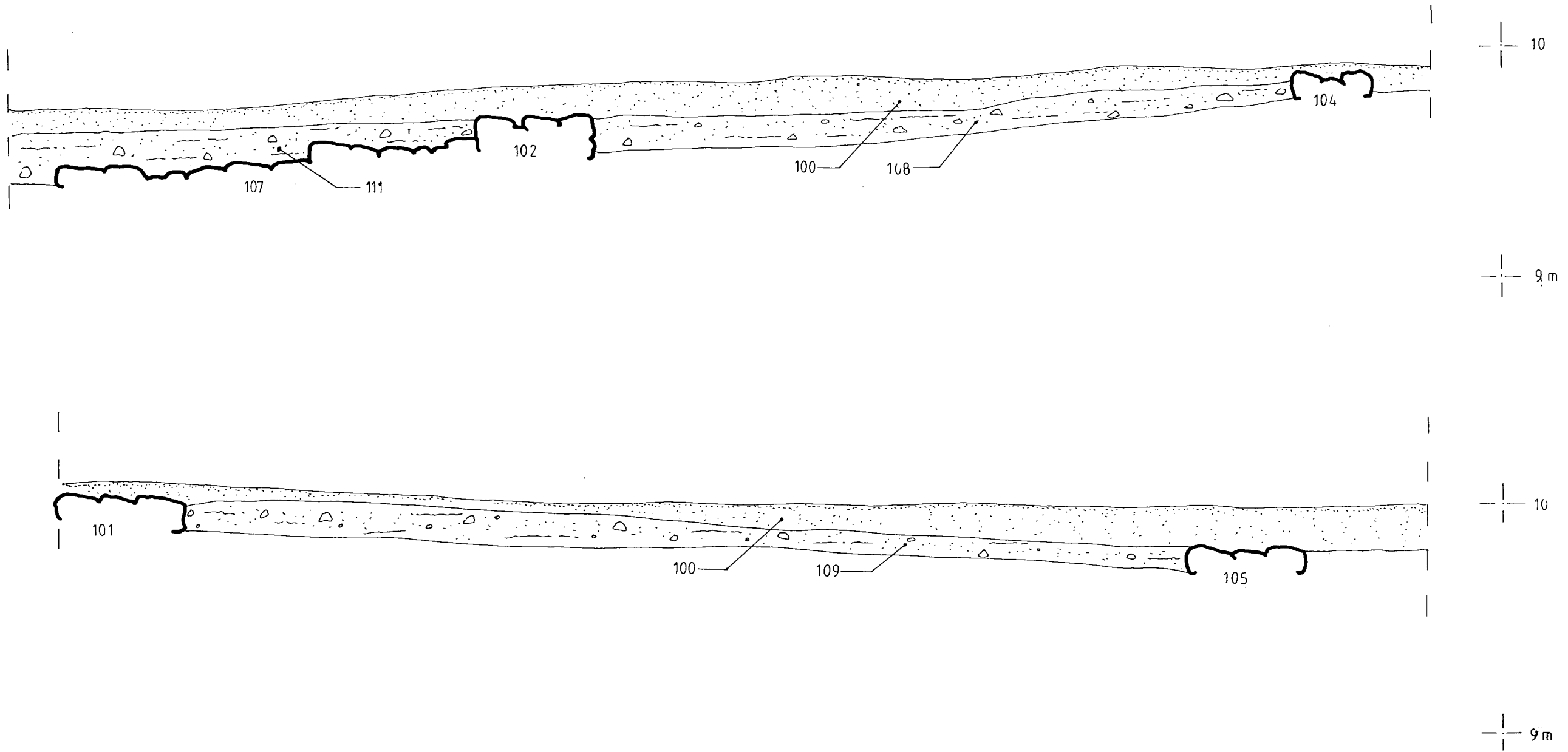
Foto 8

VIII. ANNEX PLANIMÈTRIC

1. Plànol general de situació del jaciment dins del Municipi de Salou
2. Planta general de les estructures E: 1/20
3. Seccions A-A' i B-B'

Salou

NEMESIS SCCL
LA CELLA
SECCIONS A-A' B-B'
E 1/20

IX. ANNEX LLISTAT DE DIBUIXOS

- Fig. 1 - Vernís negre Púnic . U.E. 111
- Fig. 2 - Plat de C. Comuna ibèrica reduïda. U.E. 111
- Fig. 3 - Vernís negre. U.E. 201
- Fig. 4 - Vernís negre àtic. U.E. 201
- Fig. 5 - Vernís negre. Lamboglia 27. U.E. 201
- Fig. 6 - Grollera a mà. U.E. 201
- Fig. 7 - Grollera a mà. U.E. 201
- Fig. 8 - Tapadora. Grollera a mà. U.E. 201
- Fig. 9 - Plat. Comuna ibèrica oxidada. U.E. 201
- Fig. 10 - Plat. Comuna ibèrica oxidada. U.E. 201
- Fig. 11 - Àmfora ibèrica. U.E. 201
- Fig. 12 - Morter. U.E. 201

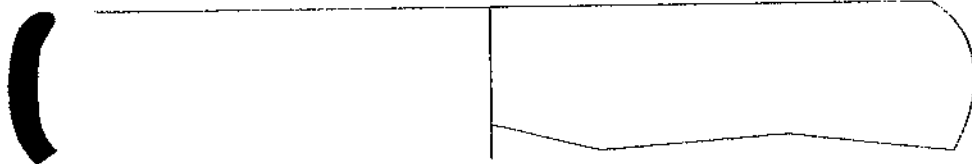

Fig.1

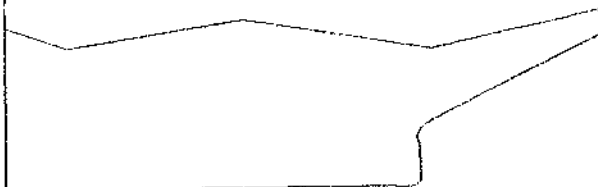

Fig.2

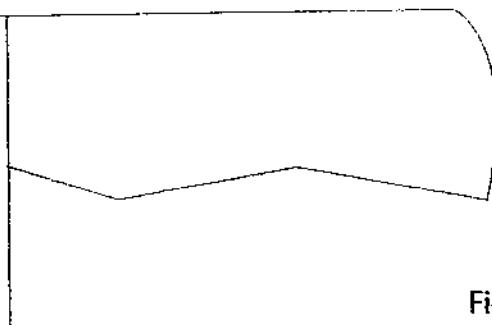

Fig.3

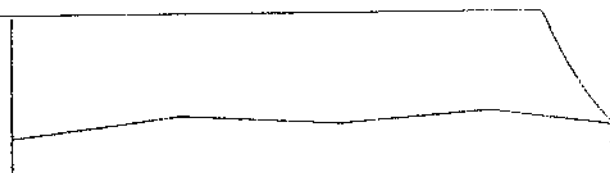

Fig.4

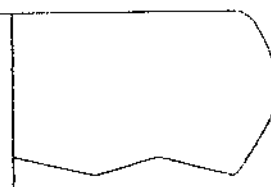

Fig.5

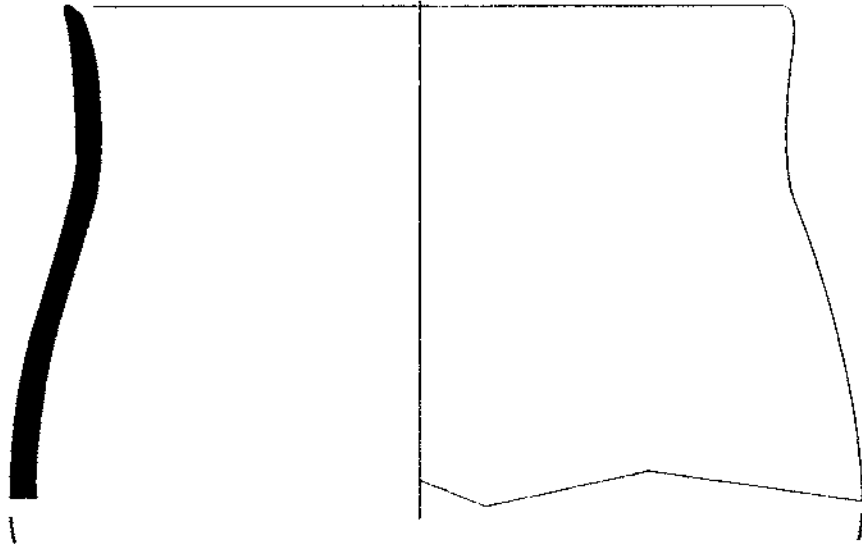

Fig.6

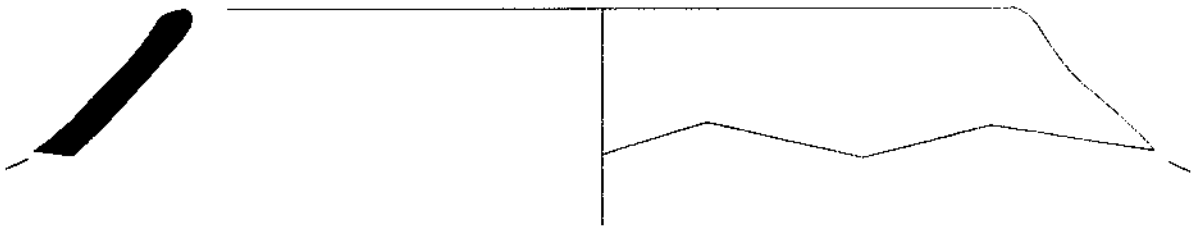

Fig.7

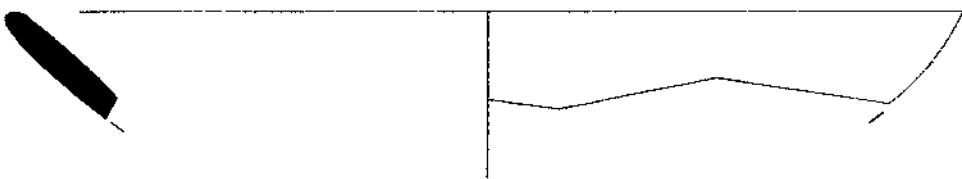

Fig.8

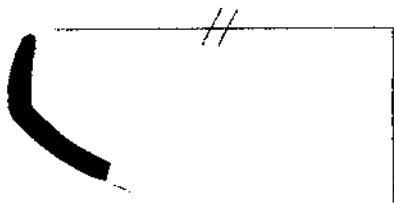

Fig.9

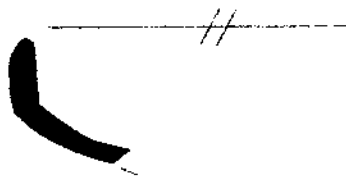

Fig.10

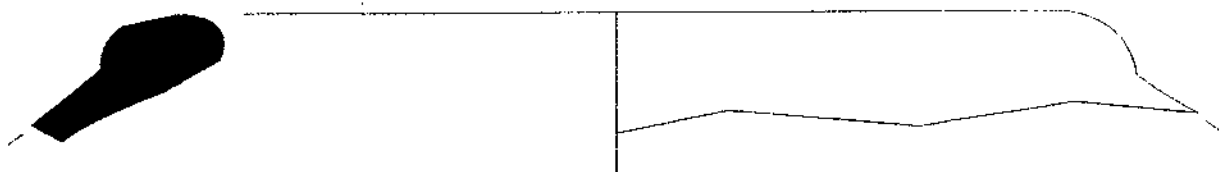

Fig.11

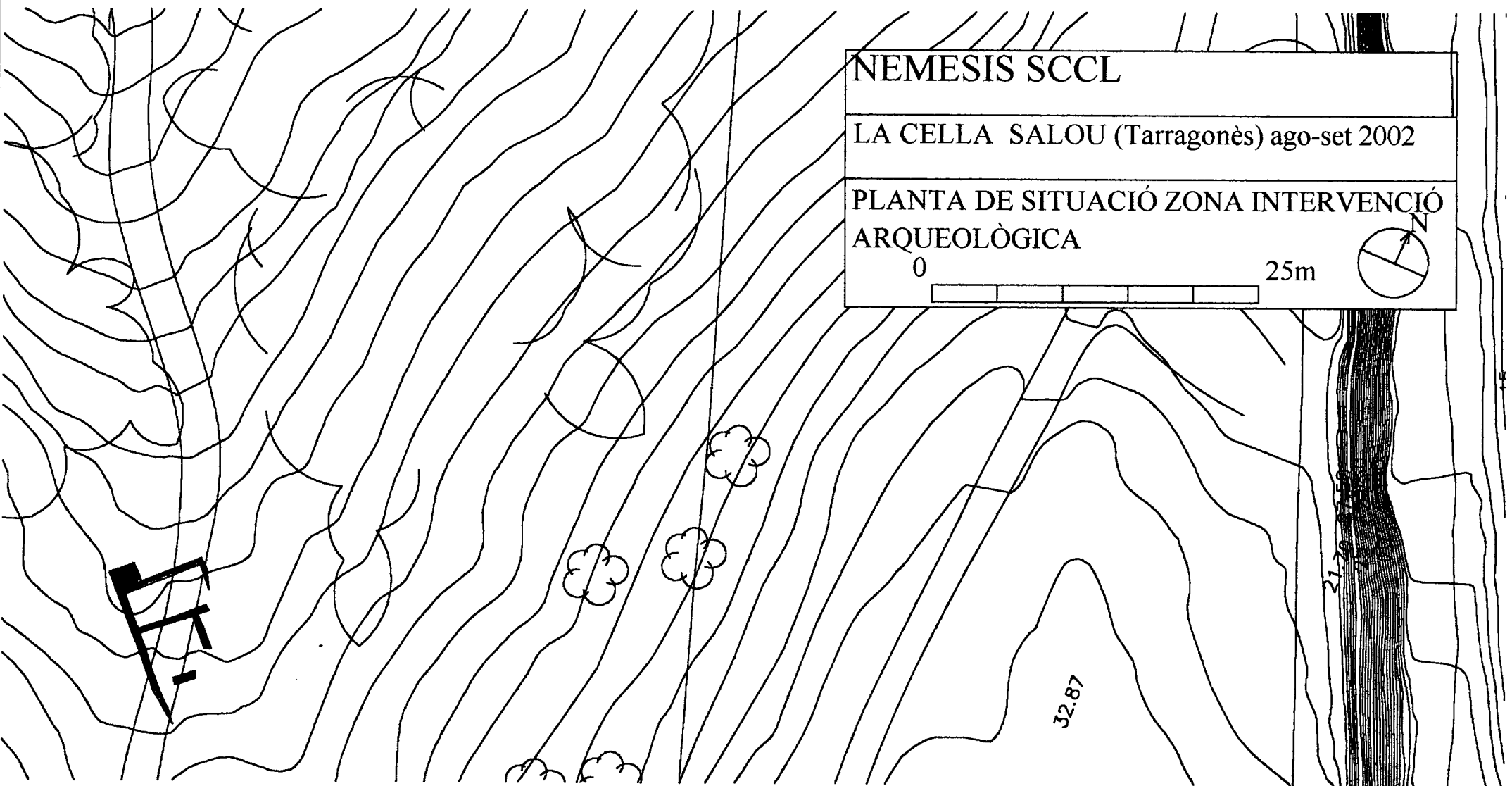
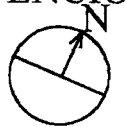
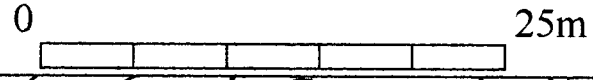
Fig.12

NEMESIS SCCL

LA CELLA SALOU (Tarragonès) ago-set 2002

PLANTA DE SITUACIÓ ZONA INTERVENCIÓ
ARQUEOLÒGICA

Ajuntament de Salou

Vie: Carrer de la Cella
Municipio: Salou
Provincia: Tarragona

